

בגדר איסור ההנאה, ויחסו לאיסור האכילה (ב)

שאלת מפתח:

א) על מה בדיוק עובר הנהנה?

ב) אם עובר על האלו זאבלה – כיצד יש להבין את זה?

איסור חל על איסור באיסורי אכילה והנאה

רקע: דין אין איסור חל על איסור – יבמות לב ע"א המשנה, ובגמ' שם "ת"ר בא עליה ... ואח"כ נשא חי", ושם "וסבר רבי יוסי ... לקוברו בין רשעים גמורים" (ע"ב); [קידושין עז ע"א, "ת"ר אלמנה אלמנה ... אלא אחת", ושם ע"ב, "אלמנה וגרושה ... כהונה שאני קמ"ל"]; רמב"ם הל' איסורי ביאה יז:ח-ט

כריתות יג ע"ב, המשנה עד "המוקדשין ביוה"כ", ובגמ' שם ע"ב עד "ביה לגבי חלב" מוסף או כולל – חולין קא ע"א, "אמר רב יהודה ... רבי יוסי הגלילי היא"; רש"י שם, ובתוס' ד"ה איסור כולל; תוס' הרא"ש שם ד"ה מאן, עד "לו תחלה"

חולין קיג ע"ב, "אמר שמואל ... הא דרביה"; רמב"ן שם חולין קיג ע"ב ד"ה והאי איסור רמב"ם הל' מאכלות אסורות ט:ו
לח"מ שם ד"ה שאין כאן; פרי מגדים יורה דעה פתיחות פתיחה להל' בשר בחלב, בד"ה עוד אדבר, "ולענין חלב בחלב ... בית הלל בפירוש"

רמב"ם פירוש המשנה כריתות ג:ד, "ויש בדברינו אלה ... בכל הדומה לו"

שיעור ההנאה לחיוב המלקות (לדעה שלוקה)

באיסור מעילה, ואיסור הנאה מע"ז ותקרובותיה ומשמשיה וכי' – רמב"ם הל' מעילה א:א (ע"פ המבואר בכמה מקומות בש"ס, כגון כריתות כג ע"א, "א"ל רב נחמן ... היא שויה פרוטה"); רמב"ם הל' ע"ז ד:ז, ח:ז; מדרש תנאים לדברים יג:יח, עד "מאומה" [רמב"ם הל' מאכלות אסורות יא:ב]

חידושי ר' חיים הלוי על הרמב"ם הל' מעילה ח:א, בד"ה וע"כ נראה "והא דאצטריך ... בפרוטה כדין גזל" מאירי נדרים לב ע"ב, "וצריך שתדע ... הוכרעה בידם"; שו"ת רע"א תניינא סי' קמז [שו"ת רע"א קמא סי' קצ]; צל"ח פסחים כב ע"ב ד"ה שם והרי אבר, עד "שיעורו בכל שהוא"; משל"מ הל' מעילה א:ג, "ועוד יש לתמוה בשיעור ... אם בשוה פרוטה" (בעיקר, עד "היכא רמיזא"); מנחת חינוך מצוה ג, "והנה לשיטת הסוברים ... עניניו כנלע"ד פשוט"

שיעור ההנאה לענין איסור לשיטת ריש לקיש – ירושלמי תרומות ו:א, "מודה רשב"ל ... באיסורי הנאה"; ביאור הגר"א שם¹

סוג ההנאה שנאסר

שיטה לא נודע למי קידושין נו ע"ב, ד"ה מכרן; נדרים מז ע"א "תנן התם ... ואי עבד עבד" (ע"ב); בר"ן שם (ע"ב) ד"ה ת"ש, ותוס' רי"ד שם (ע"א) בד"ה תנן התם, "ואהדר ליה ... דמיהן מותר" [פירוש הרא"ש שם (ע"ב) ד"ה דילמא לכתחילה] משל"מ הל' יסודי התורה ה:ח ד"ה והיכא דמכר, עד "לחלק כלל"

ביאור הגר"א, ירושלמי תרומות ו:א

מודה ר"ף באיסורי הנאה. פי' כמו יין נסך לאפילו פחות מכשיעור אסור, וגם מפחות מכשיעור הוא נהנה מעט: מודה ר"ף ביום הכפורים. פי'